

- www.dannebrog.biz/godser
- www.dannebrog.biz/skifter
- www.dannebrog.biz/ejendomme
- www.faesterogskifter.dk
- www.familysearch.org
- <https://aurelia.dis-danmark.dk/>
- <https://fynhistorie.dis-danmark.dk/>
- www.brejl.dk

FÆSTEBONDEN OG SLÆGTSFORSKEREN

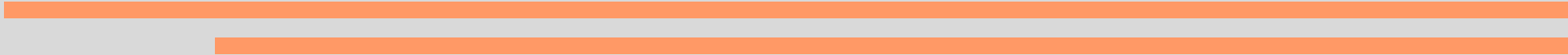
ULRICH ALSTER KLUG
ULRICH@DANNEBROG.BIZ
WWW.DANNEBROG.BIZ

2023

www.dannebrog.biz/godser

www.dannebrog.biz/skifter

www.dannebrog.biz/ejendomme

Ordet fæstebonde

- at fæste betyder at knytte til eller underlægge, forpligte.

Så en fæstebonde er knyttet i et afhængighedsforhold til en anden person.

Men var ikke en træl, en livegen eller en slave, han var ikke som sådan ejet af den, han var fæster under.

Hvad er en fæstebonde?

Fæsteren lejede sin bolig og jord af en anden bonde / et gods.

Fæsteren fik godsejeren som husbond, dvs. var underlagt hans vilje og domsmyndighed.

Fæsteren havde bestemte rettigheder og pligter.

Fæsteren var ansvarlig overfor godsejeren i relation til at opfylde sine forpligtelser.

Fæsteren var ufri, dvs. ikke adelig, kan også betyde underlagt en husbond.

Kammerpige, adelsdame og kavalier ca. 1760.

Folkedragt - nationaldragt

Folkedragter – Lyø og Læsø

Eneberetfiget

Eneberetfiget

Fæsterens rettigheder

Fæsteren havde brugsretten til ejendommen, så længe han overholdt fæstets betingelser.

Det har nok oprindeligt ligget i fæstet, at godsejeren skulle forsvare landsbyen og fæsterne overfor konkurrerende landsbyer, f.eks. ved tvistigheder om jord og græsgange.

Fæsterens forpligtelser

Fæsteren skulle:

- drive landbruget eller udøve sit erhverv forsvarligt,
 - holde landets love mv.,
 - rette sig efter godsejerens anvisninger,
 - udføre hoveri, når forlangtes,
 - betale landgilde efter fæstets betingelser,
 - betale de kgl. skatter på ejendommen,
 - holde bygningerne vedlige,
 - evt. passe og underholde aftægtsfolkene.
-
-

Flere former for fæste

- Frit fæste – ses i ældre tid, især om herregårde fæstet under kronen, er vel blot gammeldags udtryk for forpagtning.
- Fæste – fæsteren har fæstet på livstid.
- Arvefæste – fæsteren har fæstet på livstid, og kontrakten indgår i hans dødsbo, og det kan arves eller sælges.

-

Benævnelser for bønder

- * Selvejergaardmand eller Selvejerhuusmand
 - * Fæstegaardmand eller Fæstehusmand
 - * Gaardmand eller Huusmand
 - * Bonde og Gaardbeboer (FKT 1787 og 1801).
 - * Indsiddet eller inderste.
-
-

Find det rigtige gods -

www.familysearch.org => Catalog

www.sa.dk => Stednavneregister for Nørrejylland

Etc. se: www.dannebrog.biz/godser

1788-1794.

- Chr. V. matrikel 1688 (markbøger for Sj. på Det nye AO).

Hoverireglementerne 1769ff.

- DAISY:
 - Rentekammeret
 - Generalhoverireglement 1769ff.
- Hoverireglementer findes evt. også i godsarkiverne, se
 - www.familysearch.org.

Hartkornsspecifikationerne

- DAISY:
 - Rentekammeret
 - Hartkornsspecifikation – år: 1778ff.
 - Opdelt efter gods
 - Hartkornsspecifikation – år: 1788ff.
 - Opdelt efter geografi

?

[illegible]

Stad. Amt. Hedehus Herred.		Ager og Engs Hartkorn.				
Sogn.			Tdr.	Skp.	fdl.	alb.
Samlet		Transports	79			1 1/6
Mind. Sogn.						
	Senlige Gaarde. Fognd					
	Kierstrup. 2 Bønder					
	M. Brind Mathsen	Randrup Gods	1	7	2	2
	2. Brind Mathsen	Ligebønder	1	7	3	2
	Mistrup Gaarde 2 Bønder					
	M. Jakob Brindsen	Randrup Gods	4	6	2	2 1/2
	2. Brind Mathsen	Ligebønder	2	3	1	1 1/4
	3. Brind Mathsen	Ligebønder	2	3	1	1 1/4
	Engelstal					
	M. Brind Mathsen	Randrup Gods	1		1	1

***Hartkornsspesifikationer 1788ff.
Hald Amt, Middelsom Hrd., Skjern
Sogn***

[illegible]

4 lost himep - Landlogdru.
 Geor Le shima Dy
 desinge gaarde : Goyet.

Karmarongaan.

N^o. Pongoguanu pr. Ding - Schien Gode

Jiloe Tamligi Goonda.

N^o. Ghisten Dornupen -

2. Jand Lunkupen -

3. Mark Jiloe -

Sal family gino mnd 2de Land

N^o. Ghisten Hartanfan -

Silberup roek.

N^o. Eend Lunkupen -

Schien Gode

30 Schien Gode

Ligende form tie
 Landlogdru

Schien Gode -

11 1 2

3 4 3
 3 4 3
 3 4 3

2 4 1 2

Find det rigtige gods

1800 indføres brandforsikring på landet. - Brug evt. brandforsikringsprotokollen til at finde godset.

Ved tinglysning af fæstebreve (fra 1811) og arvefæsteskøder oplyses godset.

Ideen med arvefæste

- Fæsteren ejer brugsretten til ejendommen, men ikke selve ejendommen.
 - Derved beholder godsejeren sit gods udelt, mens fæsteren ejer brugsretten – og nyder godt af evt. værdistigning som følge af godt drevet landbrug.
 - Arvefæsteskøder tinglyses, men findes ikke i fæsteprotokollen.
-
-

Betingelser for arvefæste

- Fæsteren køber et arvefæsteskode.
- Fæsteren skal drive ejendommen.
- Fæsteren skal yde landgilde og hoveri som en alm. fæster,
- Fæsteren må ikke forringe ejendommen, dvs. kun råstofudnyttelse til eget brug.
- Han må ikke bortleje noget eller stykke ud.

Godsarkiverne

Frivillig aflevering.

Findes ved landsarkivet eller på godset.

Kun Statens dele er afleveringspligtige:

- * lægdsruller,
- * skifteprotokoller og overformynderiprotokoller.

Men hvad er et gods?

Godser falder i flere typer:

Hovedgårde, dvs. gårde med fæstegårde under.

Var indtil 1660 i adeligt eje.

Ejeren kaldtes en proprietær.

Erigerede godser:

Len (grevskaber, baronier),

Stamhuse og fideicommisser.

Benytteren kaldes for en -besidder,

For lenene hhv. lensgreve og lensbaron.

Erigerede godser

Grevskab - Til et grevskab krævedes 2.500 tdr. Htk.

Baroni - Til et baroni 1.000 tdr. Htk.

Stamhus (fra 1568) - Til et stamhus krævedes 400 tdr. Htk.

En komplet sædegård var på 200 tdr. Htk.
upriviligeret jord.

Der blev dog ved udstedelse af erektionspatenter
dispenseret fra disse regler.

Godsets betydning

1350-1919 Ejede fæstegårdene.

1660-1849 Lensbesiddere var amtmænd.

1536-1908 Ejede ofte kirkerne (var kirkepatron).

1771-1803 stod for fattigvæsenet.

-1814 stod ofte for opførelsen af skoler.

-1880 birk kunne være oprettet af lensgodset

Udvikling

Oprindeligt fandtes kun selvejere.

Omk. 1350 den sorte død – hovedgårde opstår.

1397 – Margrethe I forbyder adelige stenbygninger.

1536 – reformationen – konfiskation af kirkegods.
Kirkerne sælges.

1550'erne – de første adelige slotte opføres i sten.

Stavnsbåndet 1733-1788

1733: 14 - 36 år,

1742: 9 - 40 år,

1764: 4 - 40 år.

Mandkøn i disse aldersgrupper kunne ikke flytte fra godsets område uden godsejerens eller godsbesidderens tilladelse.

1624 – det sjællandske vornedskab (en slags fæste med stavnbånd) ophæves.

1660'erne – rangadelen indføres, og erektionspatenter begynder.

1733 – stavnsbåndet indføres.

1756 – første udskiftning.

1750'erne – de første gårde overgår til selveje.

1788 – stavnsbåndet løses.

1788 – Staten overtager udskrivningspligten –
Statens lægdsruller begynder.

1790erne – udflytningen begynder.

1792 – pligt til hoveriforeninger.

1802 – godsejerens pligt / ret til rejsepas ophæves.

1842 – Hoveri forbydes.

1849 – grundloven. Erektioner forbydes.

1862 – amtspaskravet ophæves.

1872 – de første statshusmandsbrug oprettes efter lov. - flere i 1908 og 1920.

1919 – lensafløsningsloven.

1953 – grundloven: Fideikommis-formuer forbydes.

Indhold

Godsarkivet vedrører godsets, dvs. landbrugets drift, især det underliggende bøndergods (fæstegårdene).

Man skal derfor ikke forvente at finde oplysninger om tjenestefolk eller lign. i godsarkivet.

Man have nytte af at søge efter godsejerens privatarkiv på KB eller SA eller lokalarkivet.

Arkivalier

- * Fæsteprotokoller
 - * Skifteprotokoller
 - * Overformynderiprotokoller
 - * Lægdsruller
 - * Hoverireglementer
 - * Godsregnskaber – indfæstning og restancer.
 - * Kontrakter og foreninger, skøder mv.
 - * Dokumenter vedr. skoler, stiftelser, fattiglegater og kirker.
-
-

Flere oplysninger andre steder

Landstinget var indtil 1805 værneting for godsejerne.

- * Skøde- og pantebøger med godsregistre.
- * Hertil kan bilag med jordebøger findes.

(fæstebondens værneting var herreds- eller birkeretten).

Indtil 1800 var amtmanden skifteforvalter for godsejerne.

- * Skifter – med jordebøger som bilag.
-
-

Andre arkivalier

RA:

AKS: Regnskaber

AKSe: Amtsregnskaber (1660-1900)
Lensregnskaber (-1660)

LA:

AKS: NN pastorat eller NN sogn

AKSe: Regnskaber, f.eks. for stolestader,
Fattig- og skolevæsen mv.

INDEN DE SAFTIGE EKSEMPLER -

INDEN DE SAFTIGE EKSEMPLER -

PÅUSE!

Family Search

[Family Tree](#) [Photos](#) [Search](#)

[Sign In](#)

Make Discoveries

Search for your ancestors in millions of historical records. You can also search in the catalog, books, genealogies, and the Wiki.

[Search historical records](#)

Fan Chart

Photos

Family Tree

Search

Indexing

Family Booklet

[RECORDS](#)[GENEALOGIES](#)[CATALOG](#)[BOOKS](#)[WIKI](#)

Discover Your Family History

Our records span billions of names across hundreds of collections—including birth, marriage, death, probate, land, military, IGI extracted, and more.

First Names

☐

Last Names

☐

Restrict records by:

[Location](#) | [Type](#) | [Batch Number](#) | [Film Number](#)

Country

State or Province

Search with a life event:

FamilySearch Catalog

Search the catalog of genealogical materials (including books, online materials, microfilm, microfiche, and publications) made available by FamilySearch. Many items can be loaned to local Family History Centers around the world.

[Learn more about the catalog and how to access materials.](#)

Catalog is in **BETA** [Visit the previous version.](#)

Search by:

[Places](#) | [Surnames](#) | [Titles](#) | [Authors](#) | [Subjects](#) | [Keywords](#)

Places

Search for:

[Call Numbers](#) | [Film/Fiche Numbers](#)

Search these Family History Centers:

Search

Reset

Search by:

[Places](#) | [Surnames](#) | [Titles](#) | [Authors](#) | [Subjects](#) | [Keywords](#)

Places

Denmark, Svendborg, Kværndrup

Search for:

[Call Numbers](#) | [Film/Fiche Numbers](#)

Search these Family History Centers:

Any

Search

Reset

[RECORDS](#)[GENEALOGIES](#)[CATALOG](#)[BOOKS](#)[WIKI](#)**Search by:**[Places](#)[Surnames](#)[Titles](#)[Authors](#)[Subjects](#)[Keywords](#)**Search for:**[Call Numbers](#)[Film/Fiche Numbers](#)**Search these Family History Centers:**[Reset](#)

Search Results for FamilySearch Catalog

Part of [Denmark, Svendborg](#)

- ▶ [Denmark, Svendborg, Kværndrup - Church records](#) (1)
- ▶ [Denmark, Svendborg, Kværndrup - Civil registration](#) (1)
- ▶ [Denmark, Svendborg, Kværndrup - Genealogy](#) (1)
- ▶ [Denmark, Svendborg, Kværndrup - Guardianship](#) (2)
- ▶ [Denmark, Svendborg, Kværndrup - Military records](#) (1)
- ▶ [Denmark, Svendborg, Kværndrup - Poorhouses, poor law, etc.](#) (1)
- ▶ [Denmark, Svendborg, Kværndrup - Probate records](#) (7)
- ▶ [Denmark, Svendborg, Kværndrup - Schools](#) (1)

- ▶ Denmark, Svendborg, Kværndrup - Church records (1)
- ▶ Denmark, Svendborg, Kværndrup - Civil registration (1)
- ▶ Denmark, Svendborg, Kværndrup - Genealogy (1)
- ▶ Denmark, Svendborg, Kværndrup - Guardianship (2)
- ▶ Denmark, Svendborg, Kværndrup - Military records (1)
- ▶ Denmark, Svendborg, Kværndrup - Poorhouses, poor law, etc. (1)
- ▶ Denmark, Svendborg, Kværndrup - Probate records (7)
- ▶ Denmark, Svendborg, Kværndrup - Schools (1)

▼ **Denmark, Svendborg, Kværndrup - Probate records (7)**

[Skifteprotokoller, 1684-1793](#)

Author: **Danmark. Sunds herreds provsti (Svendborg)**

[Skifteprotokoller, 1691-1850](#)

Author: **Danmark. Egeskov gods (Svendborg)**

[Skifteprotokoller, 1710-1817](#)

Author: **Danmark. Nordskov gods (Svendborg og Odense)**

[Skifteprotokoller, 1719-1826](#)

Author: **Danmark. Fjellebro gods (Svendborg)**

[Skifteprotokoller, 1719-1842](#)

Author: **Danmark. Brahetrolleborg gods (Svendborg og Odense)**

[Skifteprotokoller, 1726-1817](#)

Author: **Danmark. Krumstrup gods (Svendborg)**

[Skifteprotokoller, 1755-1850](#)

Author: **Danmark. Ahlefeldt gods (Svendborg)**

Skifteprotokoller, 1691-1850

Authors: [Danmark. Egeskov gods \(Svendborg\)](#) (Main Author)

Format: Manuscript/Manuscript on Film

Language: Danish

Publication: Salt Lake City, Utah : Filmet for the Genealogical Society of Utah, 1951

Physical: på 5 mikrofilmspoler ; 35 mm.

Notes

[Denmark, Estate Records are available online, click here.](#)

Mikrofilmet fra manuskript i Landsarkivet, Odense.

Med register.

STEDNAVN SOGN AMT: Avernakø Avernakø Svendborg -- Babeshus ved Gultved Svendborg -- Bæbe i Søfælde -- Dongs Højrup Kirkeby Svendborg -- Drejø Drejø Svendborg -- Egeskov Svendborg -- Egeskov by Svendborg -- Egeskov familiehus Svendborg -- Egneborg (ved Brahetrolleborg) Svendborg -- Ellehuset --

STEDNAVN SOGN AMT: Avernakø Avernakø Svendborg -- Babeshus ved Gultved Svendborg -- Bobjærg Lunde Svendborg -- Bremmerhus (ved Skjoldemose) Svendborg -- Bæbe i Søfælde -- Dongs Højrup Kirkeby Svendborg -- Drejø Drejø Svendborg -- Drejøby Drejø Svendborg -- Egebjærg Kirkeby Svendborg -- Egeskov Svendborg -- Egeskov by Svendborg -- Egeskov familiehus Svendborg -- Egeskov bro Svendborg -- Egeskov mølle Svendborg -- Egeskov teglværk -- Egneborg (ved Brahetrolleborg) Svendborg -- Ellehuset --

Espe Espe Svendborg -- Flintholm Hundstrup Svendborg -- Fuglesang ved Egesel -- Fuglsang ved Egesel -- Grøftebjærg Krarup Svendborg -- Gultved Kværndrup Svendborg -- Hedemølle Stenstrup Svendborg -- Hemmedrup -- Hundtofte Stenstrup Svendborg -- Hunstrup Hundstrup Svendborg -- Hyldebjærg møllehus -- Høje Lunde Svendborg -- Hørupgård -- Hørupgård (et hus derved i Stenstrup) Stenstrup Svendborg -- Hørup mølle Stenstrup Svendborg -- Jørgensborghus -- Kidhavehuset -- Kirkeby Kirkeby Svendborg --

Kirkeby kirkelade Kirkeby Svendborg -- Knaphuset (ved Hørup mølle) -- Korshavn på Avernakø Avernakø Svendborg -- Kostenborg -- Krarup Krarup Svendborg -- Kværndrup Kværndrup Svendborg -- Kværndrup hospital Kværndrup Svendborg -- Lille Løjtved Stenstrup Svendborg -- Lindegård Krarup Svendborg -- Lunde Lunde Svendborg -- Lunde kirkelade Lunde Svendborg -- Løjtved Stenstrup Svendborg -- Munke på Avennake Avernakø Svendborg -- Mynderup Hundstrup Svendborg -- Møllegård i Trunderup -- Nordtorpe skovfogedhus Svendborg -- Nossebjærg (i Lyndinggårde) --

Ollerup Ollerup Svendborg -- Ollerup mølle Ollerup Svendborg -- Ollerup Slottet Ollerup Svendborg -- Piben -- Robeshus Kværndrup Svendborg -- Rubjærg Kværndrup Svendborg -- Rudme Herringe Svendborg -- Rudme Ringe Svendborg -- Rykind Krarup Svendborg -- Rødne Stenstrup Svendborg -- Røskebølle Mark -- Skelshus -- Skjoldemose Stenstrup Svendborg -- Skovhuset (ved Skjoldemose) Stenstrup Svendborg -- Skovsgård (i Stågerup) -- Slottet i Ollerup Ollerup Svendborg -- Snarup Krarup Svendborg --

Stågerup Ollerup Svendborg -- Stågerup Stenstrup Svendborg -- Stenstrup Stenstrup Svendborg -- Stenstrup kro Stenstrup Svendborg -- Syltemadehuset -- Søfælde Krarup Svendborg -- Sønderhavehuset -- Tangedgård -- Tange (huset) Krarup Svendborg -- Teglbænderhuset (ved Hørup mølle) -- Trunderup Kværndrup Svendborg -- Trunderup Dong Kværndrup Svendborg -- Ubølle Ulbølle Svendborg -- Urtehuset (ved Løjtved) -- Vandmosehus (i Bobjærg) -- Vester Skerninge Vester Skerninge Svendborg --

Volstrup Ringe Svendborg -- Øster Skerninge Øster Skerninge Svendborg

Probate records of Egeskov Estate.

Godsarkivers arkivalier i Family Search

Search Historical Records

Search for a deceased ancestor in historical records to uncover vital information from their life.

Deceased Ancestor's Name

First Names

Last Names

Search with a life event:

[Birth](#) | [Marriage](#) | [Residence](#) | [Death](#) | [Any](#)

Birthplace

Birth Year (Range)

Search with a relationship:

[Spouse](#) | [Parents](#) | [Other Person](#)

Restrict records by:

[Location](#) | [Type](#) | [Batch Number](#) | [Film Number](#)

Country

State or Province

Research By Location

Click an area of the world to start researching in a specific location.

Find a Collection

Researching within a specific collection? Find it here.

Collection Title

[Browse all published collections](#)

Family Tree **Search** Men

Wiki

to uncover vital

Click a

Rese

Albanien
Armenien
Belgien
Danmark
Estland
Finland
Frankrig

29 Locations

Danmark

Collections 21	Years Covered 1436 - 2013
Indexed Records 27.792.376	Record Images 12.462.961

[Start researching in Danmark](#)

Title ▲

Records

Last Updated

☐	BillionGraves Index	63,422	26 Sep 2017	
☐	Denmark Baptisms, 1618-1923	3,163,921	19 Mar 2012	
☐	Denmark Burials, 1640-1917	656,944	06 Jan 2011	
☐	Denmark Census, 1860	1,752,392	30 Aug 2017	
☐	Denmark Census, 1870	1,760,360	30 Aug 2017	

Show all 18 Collections

Search

Danmark Image Only Historical Records

Can't find records for your ancestors when you search? Try our collections that haven't been indexed yet. Select a collection to start browsing the images.

* = Recently added or updated

Birth, Marriage, and Death

Images Last Updated

[Danmark Kirkebøger, 1484-1941](#)

2.399.826 25 Mar 2014

Probate and Court

Images Last Updated

[Denmark Deeds and Mortgages, 1572-1928](#)

4.364.468 01 Mar 2016

[Denmark Estate Records, 1436-1964](#)

2.608.645 25 Mar 2014

Denmark, Estate Records, 1436-1964

County

Åbenrå

Århus

Frederiksborg

Hjørring

Holbæk og Sorø

Maribo

Præstø

Ribe

Sjælland og Jylland

Ålborg

Bornholm

Haderslev

Holbæk

København

Odense

Randers

Ringkøbing

Skanderborg

Estate

Ahlefeldt gods

Arreskov gods

Åstrupgård gods

Bispestols gods

Boltinggård gods

Brahetrolleborg gods

Broholm gods

Damsbo gods

Egeskov gods

Ålykkegård gods

Arreskov og Gelskov gods

Biskopstorp gods

Bjørnemose gods

Brahesminde gods

Brobygård gods

Broløkke gods

Egeløkke gods

Fårevejle gods

Record Type and Year Range

Fæsteprotokoller 1790-1916

Hoveriprotokol 1817-1851

Jordebøger 1688 (Kværndrup sogn)

Jordebøger ca.1664, 1671-1872

Overformynderiprotokoller 1797-1850

Skifteprotokoller 1701-1711

Skifteprotokoller 1719-1733

Skifteprotokoller 1770-1795

Skifteprotokoller 1824-1850

Fæsteprotokoller register 1691-1790

Jordebøger 1688 (Krarup sogn)

Jordebøger 1688 (Ollerup, Stenstrup sogn)

Lægdsruller 1733-1788

Skifteprotokoller 1691-1700

Skifteprotokoller 1712-1719

Skifteprotokoller 1734-1770

Skifteprotokoller 1795-1824

Skifteprotokoller register 1691-1824

Probate Records

Probate Court:

Egeskov Gods.

Sort of Records:

*Register til Skifteprotokol.*Dates: *1691-1795, 1795-1824*

Book No:

*8.***The beginning**

Full Screen

Rotate

Invert

Save

Print

1691-1795

1431 - 1729

? Hans Jørgensen

Hans , Krarup , Indsiddet; anm. 1793 ²/₁₁, VI 644, 674; ~ 1° Johanne
Pedersdatter, 1772 ¹¹/₁₀, VI 65; ~ 2° Anna Madsdatter,
reg. 1789 ²¹/₂, VI 41⁵/₂; ~ 3° Karen Andersdatter, anm.
1794 ¹²/₁₁, VI 680 [~ 1° Peder , ~ 2° Indsiddet Niels
Christophersen i Lvarup, 1789 ³⁰/₃, VI 424]; x. L.

Jens , Kværndrup , Skroder, død 1765 ⁹/₁₀, V 520; ~ Fugeborg Sophie Friderichsdatter
Jens , Egeskov , reg. 1766 ²⁷/₁₁, V 530^{±L}; ~ Karen Rasmüsdatter [~ 1° Peder

www.skifterogfaester.dk

